

FLAGA

Ex Libris KJC

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA WEKSYLOLOGICZNEGO

**POLSKIE USTAWODAWSTWO
WEKSYLOLOGICZNE**

**Numer 4-5
lipiec - październik
1999**

W tym numerze rozpoczynamy prezentację wszystkich aktów prawnych dotyczących weksyliów, jakie wydano w Polsce od czasu odzyskania niepodległości w 1918 roku. Jako pierwsze zamieszczamy Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych zasad używania znaków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustalenia innych znaków używanych w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Czynimy tak, by jak najrychlej zapoznać naszych czytelników, szczególnie zagranicznych, z obowiązującym obecnie aktem prawnym dotyczącym weksyliów rangi państwowej.

Od następnego numeru, jaki ukaże się za miesiąc, będziemy reprodukować akty prawne w kolejności chronologicznej, poczynając od ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej. Wszystkie materiały będą publikowane albo w postaci takiej, w jakiej zostały wydane (oryginały Dzienników Ustaw i Monitora Polskiego) albo w formie kserokopii z barwnymi załącznikami przy tych aktach prawnych, którym towarzyszyły.

POLISH LEGISLATIVE ACTS PERTAINING TO FLAGS

With the current legislation on flags used by the Polish Armed Forces we begin publication of all legal acts on Polish flags, published from 1918 when our nation regained independence. In the subsequent issues of our bulletin we will publish all other acts in chronological order, beginning with the law of 1 August 1919.

The illustrations in the current law show: Badge of the Defense Department, badge of the Marshal, badge of generals, flag of the President, ensign of auxiliary units of the Navy, flag of airfields of the Navy, flag of the Defense Minister, flag of the Marshal, flag of the chief of staff of the Armed Forces, flag of the chief of the Navy, admiral's flag, vice admiral's flag, rear admiral's flag, general's flag, guidon of the chief of staff of the Navy, guidon of the chief of a flotilla, guidon of the chief of a unit, guidon of the chief of a group, arms used in the Armed Forces, national flag.

=====

POLSKIE TOWARZYSTWO WEKSYLOLOGICZNE

PREZES: Alfred Znamierowski

WICEPREZESI: Andrzej Bebłowski, Michał Godlewski

Adres dla korespondencji: ul. Ziółowa 7, 03-021 Warszawa.

SEKRETARZ GENERALNY: Jacek Skorupski

SKARBNIK: Leszek Błaszczuk

Tel.: (0-22) 793-05-10

POLSKIE FLAGI SAMORZĄDOWE (2)

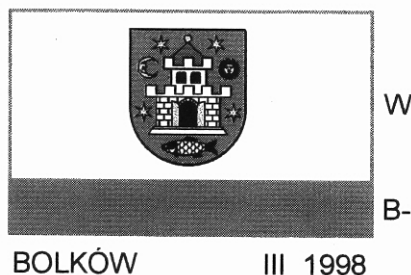
W tym odcinku przedstawione zostaną flagi miast i gmin wiejskich opracowane przez Instytut Heraldyczno-Weksylologiczny. Wszystkie flagi projektował niżej podpisany. Niestety w większości wypadków nie jest możliwe podanie dokładnej daty uchwały o przyjęciu flagi, gdyż mimo wielokrotnych próśb urzędy tych uchwał nie nadeszły.

Z reguły Instytut przedstawia zleceńodawcy 6 projektów flagi. Jak dotychczas nie zdarzyło się, by rada gminy lub miasta nie wybrała jednego z nich, choć w dwóch przypadkach wprowadzono poprawki. Jest niemal regułą, że radni wolą projekty, w których występuje herb lub godło od prostych podziałów płata.

Flagi podajemy w kolejności alfabetycznej, najpierw flagi miejskie, potem gminne.

FLAGI MIAST

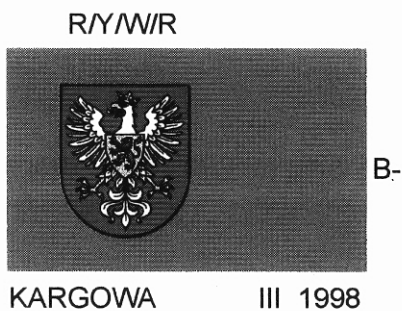
Zaczynamy od flagi Bolkowa, na której widnieje herb miasta. Jego nowe

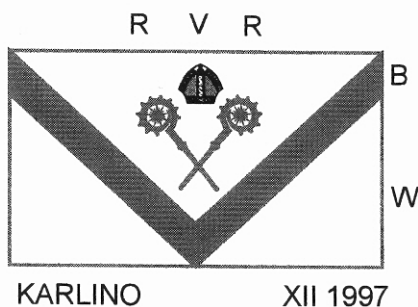
opracowanie graficzne zostało wykonane przeze mnie

na podstawie pieczęci miejskiej z 1329 roku. Błękitny pas poziomy symbolizuje Nyse Szaloną, nad którą położone jest miasto.

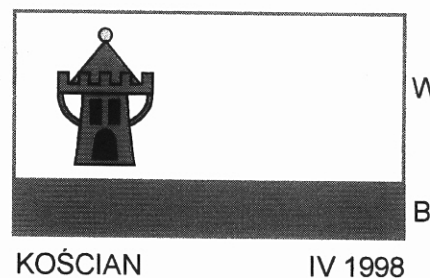
Podczas gdy inne miasta i gminy wiejskie na ogół nie dają swych sugestii, władze miasta Kargowa domagały się, by na niebieskiej fladze znalazł się herb miasta. Na szczęście wybrano projekt, w którym herb został umieszczony w części czołowej błękitnego płata.

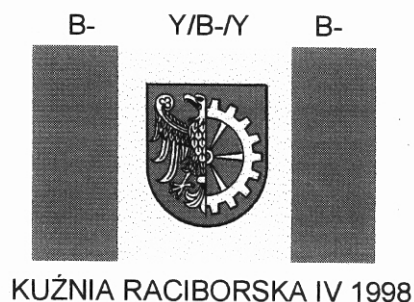
Z sześciu projektów flagi Karlina rada miejska wybrała najbardziej zbliżony do chorągwi heraldycznej. Rosochę falistą zastąpiło błękitne „V”, nad którym umieszczone zostały pozostałe elementy godła. Nie zgodzono się jednak na poprawienie rysunku infuły i pastorałów. „V” symbolizuje

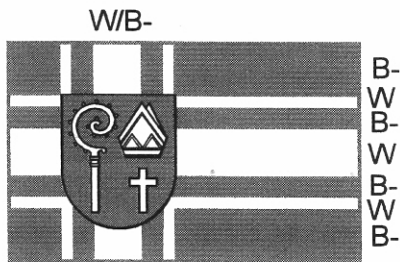
rzeki Parsętę i Radew, u zbiegu których położone jest Karlino. Infuła i pastorały upamiętniają dawną przynależność miasta do biskupstwa pomorskiego.

Najbardziej honorowe miejsce na fladze Kościana zajmuje godło herbowe - baszta obronna ze wspornikami, której opracowanie graficzne wykonałem na podstawie kilku pieczęci z XIV i XVI w. Barwa biała to barwa pola tarczy herbowej, a błękitny pas symbolizuje Południowy Kanał Obry, nad którym leży miasto.

Barwy flagi Kuźni Raciborskiej są zarówno barwami herbu tego miasta jak i Górnego Śląska. Jednocześnie z projektowaniem flagi wykonano nowe opracowanie graficzne herbu, który był ustanowiony w 1969 roku.

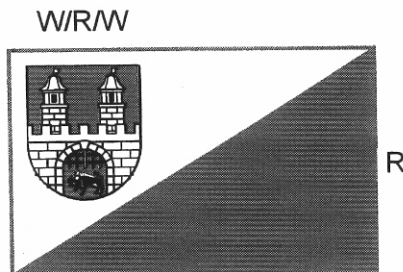
KWIDZYN III 1998

Flaga Kwidzyna zawiera bogate treści symboliczne związane z historią tego miasta. Pastorał i infuła w herbie przypominają, że Kwidzyn był od XIII w. siedzibą biskupów pomezzańskich, a krzyż dodano do herbu w XIV w. prawdopodobnie dla upamiętnienia założenia miasta przez Krzyżaków. Symbolika krzyży i barw flagi związana jest z pochowaną w miejscowej katedrze błogosławioną Dorotą. W czasie kiedy była ona dobrowolnie zamurowana w celi katedry, miała wiele widzeń Najświętszej Marii Panny i samego Chrystusa. Stąd barwy maryjne (biel i błękit) i krzyż - symbol odkupienia. Zdwojenie krzyża symbolizuje modlitwy bł. Doroty o zgodne współzycie mieszkańców w tym mieście od wieków Niemców i Polaków, a także wiarołomstwo Krzyżaków, którzy mieli krzewić wiarę lecz gnębili miejscowych wiernych.

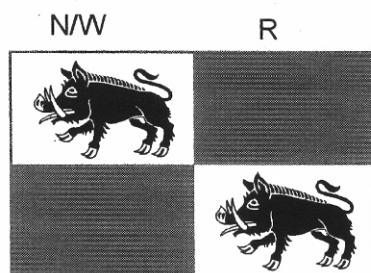
Po otrzymaniu projektów, władze Mieroszowa postanowiły przyjąć dwie flagi - urzędową i powszechnego użytku. Mają one całkiem odmienne wzory. Na urzędowej jest herb miasta, a

na drugiej jest powtórzony dwa razy dzik, który w herbie znajduje się w bramie. Barwy flag pochodzą od herbu.

MIEROSZÓW

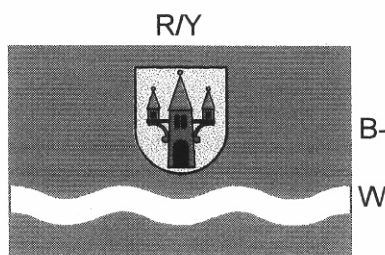

FLAGA URZĘDOWA

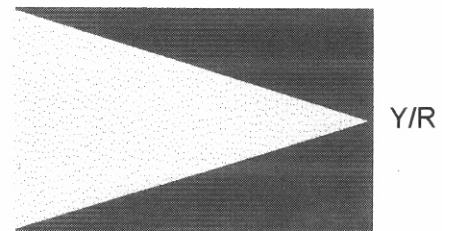
FLAGA

Również władze Nakła nad Notecią wybrały projekt flagi z herbem. Jego położenie nad białym pasem falistym dobrze symbolizuje nazwę miasta.

NAKŁO NAD NOTECIĄ VI 1999

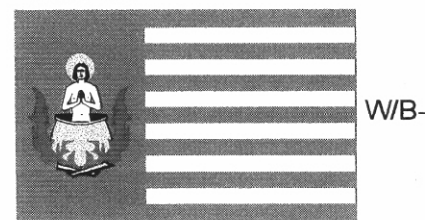
Najprostszą flagę ustanowiła rada miejska Sokółki. Jej barwy pochodzą od pól herbu, którego nowe opracowanie graficzne wykonał Andrzej Koch według mojego pomysłu. W nowym herbie zamieniono barwy pól i teraz żubr jest w polu złotym a rycerz srebrny w polu czerwonym.

SOKÓŁKA II 1998

Projekty flagi Zalewa powstały równocześnie z nowym opracowaniem graficznym herbu, które wykonał Marek Kreuzsch, współpracujący z Instytutem Heraldyczno-Weksyologicznym. Na błękitnym czole flagi widnieje godło herbowe (św. Jan Ewangelista w oleju), a w części swobodnej jest 13 pasów błękitnych i białych reprezentujących 13 jezior na terenie Gminy Zalewo. Nieco szersze pasy skrajne i środkowy symbolizują trzy największe jeziora - Jeziorak, Ewingi i Płaskie.

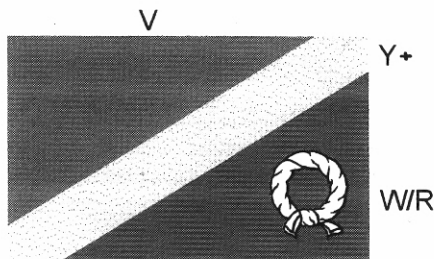
W/Y/R/B-

ZALEWO V 1998

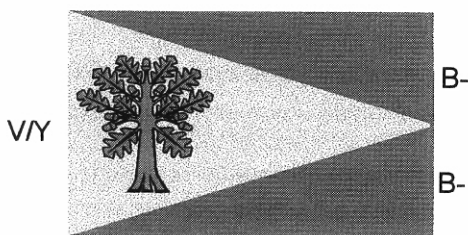
FLAGI GMIN WIEJSKICH

Barwy flagi Gminy Czarnków pochodzą od zaprojektowanego przez IHW herbu (tarcza dzielona w pas, w polu górnych dęb zielony, w polu dolnym herb Nałęcz).

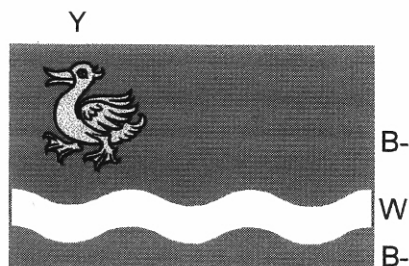
Gmina CZARNKÓW IV 1998

Układ tych barw w projekcie IHW był taki, by pomłość (godło herbu Nałęcz) była w górnych czerwonym polu przy skraju czoła. Jednakże uchwałą Rady Gminy projekt ten został zmodyfikowany i pomłość znalazła się w niezbyt honorowym miejscu flagi.

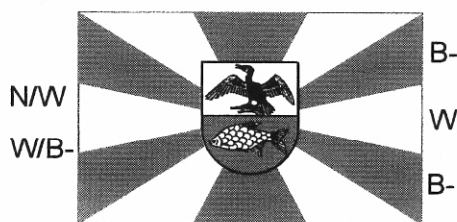

Gmina DĘBOWIEC IV 1998

Gmina Dębowiec ma zaprojektowany przez IHW herb, którego główne godło nawiązuje do nazwy gminy. Godło to figuruje w najbardziej honorowym miejscu niebieskiego płała z żółtym trójkątem. Barwy te odzwierciedlają fakt, że gmina znajduje się na Górnym Śląsku.

W zaprojektowanym przez IHW herbie Gminy Kaczory są dwa złote kaczory, na fladze jeden. Barwa niebieska i pas falisty symbolizują jeziora na terenie gminy. Barwa biała jest symbolem ekologicznej czystości sprzyjającej agroturystyce.

Gmina GIŻYCKO 30 VI 1999

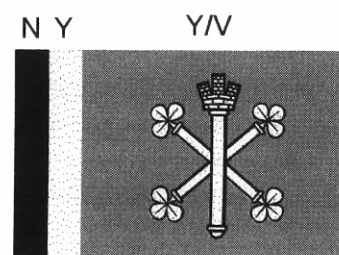
Taka sama jest symbolika barw flagi Gminy Giżycko. Niebieskie trójkąty reprezentują sześć głównych jezior na terenie Gminy (Kisajno, Niegocin, Dobskie, Dejguny, Tajty i Kruklin).

Kormoran jest symbolem rezerwatów ornitologicznych, a leszcz nawiązuje do herbu miasta Giżycka.

FLAGI POWIATÓW

Flaga zaprojektowana dla powiatu średzkiego miała mieć płat błękitny z wąskimi pasami pionowymi w barwach herbu Dolnego Śląska (czarna i żółta). Błękit związany z Najświętszą Marią Panną, miał upamiętniać znaczenie zakonów, które przyczyniły się do rozwoju tych ziem. Barwę tę zmieniono jednak na zieloną, która ma symbolizować rolniczy charakter powiatu. Berła są symbolem samorządności amir miejskich i

wiejskich, do której w decydującym stopniu przyczyniło się prawo średzkie. Ich złota barwa podkreśla znaczenie tego prawa dla miast i gmin wiejskich Dolnego Śląska. Liczba berel reprezentuje liczbę gmin tworzących powiat. Berła zwieńczone koroną mурową symbolizuje Środę Śląską, a berła zwieńczone trójliściem koniczyny reprezentują cztery gminy wiejskie.

Powiat ŚREDZKI (Środa Śląska) 30 VIII 1999

Herb i flagi (urzędową z herbem i powszechnego użytku bez herbu) powiatu drawskiego zaprojektował miejscowy heraldyk Jerzy Jan Nałęcz, a IHW wykonał opracowanie graficzne. Połączenie w herbie orłów poznańskiego i brandenburskiego odzwierciedla fakt, że powiat obejmuje tereny na historycznym pograniczu tych ziem. Błękitny pas falisty symbolizuje liczne jeziora Pojezierza Drawskiego.

POWIAT DRAWSKI (Drawsko Pomorskie) 9 VII 1999

KONGRES WEKSYLOLOGICZNY

Międzynarodowe kongresy weksylogiczne odbywają się co dwa lata pod auspicjami FIAV (Fédération internationale des associations vexillologiques - Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Weksylogicznych). Wyboru organizatorów kolejnych kongresów dokonuje Zgromadzenie Ogólne FIAV obradujące w czasie kongresu. O prawo organizacji mogą ubiegać się tylko stowarzyszenia zrzeszone w FIAV, choć w praktyce organizatorami kongresu mogą być inne instytucje upoważnione przez stowarzyszenie, któremu organizację powierzono.

Współorganizatorami tegorocznego, XVIII Międzynarodowego Kongresu Weksylogicznego były dwa stowarzyszenia - Canadian Flag Association i North American Vexillological Association. Kongres odbył się w mieście Victoria - stolicy Kolumbii Brytyjskiej (Kanada), w dniach od 28 lipca do 2 sierpnia. Obrady i posiłki odbywały się w „Laurel Point” - jednym z najlepszych hoteli, położonym nad malowniczą zatoką, z widokiem na uroczne centrum Victorii. W hotelu tym zatrzymała się też większość uczestników.

Delegatów było 70, czyli mniej niż na kongresach poprzednich. Najwięcej przybyło ze Stanów Zjednoczonych (29), Niemiec (6), Kanady (5), Australii (5) i Francji (4). Z Wielkiej Brytanii, Afryki Południowej i Hiszpanii przyjechały po 3 osoby. W sumie reprezentowane były stowarzyszenia i instytucje weksylogiczne z 17 państw, w tym z Polski. Najmłodszy uczestnik kongresu miał 13 lat (Mason Kaye z USA), najstarszy już parę lat temu skończył lat 90 (Teodoro Amerlinck z Meksyku).

Ponieważ mamy za mało miejsca na przedstawienie treści wszystkich referatów, zasygnalizuję tylko tematy najciekawszych.

Scott Guenter z USA mówił o osobistych flagach członków rodziny królewskiej oraz flagach członków władz państwowych i kościelnych w Brunei. Kraj ten ma najbardziej na świecie rozbudowany system weksyliów, gdyż osobiste flagi mają poza sułtanem i następcą tronu również inni synowie władcy, a także wnuki i prawnuki.

Flagi dawniejszych i obecnych ministerstw i służb rządowych (policja, straż

pożarna itp.) używanych w Hongkongu przedstawił i omówił Michel Lupant z Belgii.

„Flagi zakazane” - taki był temat bardzo ciekawego referatu Johna Purcell’a z USA. Chodzi o to, że na fali politycznej prawomyślności (political correctness) sądy w Stanach Zjednoczonych zakazują używania flag miast i powiatów, na których widnieją znaki chrześcijańskie, głównie krzyż lub stylizowany znak ryby. Wystarczy, aby Żyd lub niewierzący złożył skargę, że znaki na fladze obrażają jego uczucia, a sąd nakazuje usunięcie takich znaków z pieczęci, której wizerunek występuje też na fladze

Na szczególną uwagę zasługiwały również następujące tematy: najdawniejsze weksylia używane przez marynarkę wojenną USA (Ray Morton, USA), weksylia czeskie i czechosłowackie w okresach przejściowych (Jiří Tenora z Niemiec), historyczne flagi Brytyjskiej Kolumbii (Harry Oswald, USA), głowice sztandarów (Adrian Strickland, Malta), flagi służb mundurowych i innych w bantustanach (Frederick Brownell, RPA).

Poza referatami był jeszcze czas na kilka, niestety zbyt krótkich, seminariów. Na pierwszym, z nich omawiano możliwości i zagrożenia dla weksylogologii związane z istnieniem Internetu. Możliwości są oczywiste, natomiast zagrożeniem są przede wszystkim strony opracowywane przez dyletantów lub nawet fantastów prezentujących flagi zniekształcone, niedokładne dane lub wręcz flagi zmyślone.

Na kolejnych seminariach poruszono kwestię wytycznych dla projektantów weksyliów oraz problem relacji między weksylogologią a heraldyką, próbując dać odpowiedź na pytania: rodzeństwo czy obcy, rodzina czy sąsiedzi?

Organizatorzy kongresu dali uczestnikom sporo czasu na przyjacielskie rozmowy i wymianę informacji. Największym zainteresowaniem cieszyły się dwa poważne przedsięwzięcia wydawnicze. Chodzi o kolejne wydania albumów flagowych admiralicji brytyjskiej i francuskiej.

W ciągu ostatnich ponad czterdziestu lat publikacja brytyjska stała na bardzo słabym poziomie, szczególnie wydanie z 1989 roku.

Obecnie przygotowywane jest nowe wydanie pod redakcją Grahama Bartrama, prezesa Flag Institute. Sądząc po próbnym barwnym wydrukach wielu stron nowe wydanie zapowiada się bardzo dobrze. Rysunki są wysokiej jakości. Stało się tak głównie dzięki temu, że Bartram przejął zamawiane wcześniej przez W. Cramptona komputerowe rysunki Włocha Mario Fabretto - najlepszego na świecie rysownika flag w komputerze. Również część komputerowych rysunków wykonanych przez Bartrama jest najwyższej jakości. Niedokładności i błędy wynikające z nieznajomości materiałów źródłowych zostaną usunięte na podstawie kopii takich materiałów, które Bartram otrzymał z Flag Design Center.

Podobną umowę zawarłem z redaktorem naczelnym francuskiego Album des pavillons nationaux et des marques distinctives", komandorem Armand duPayrat. W zamian za przesłane mu moje rysunki komputerowe kilkudziesięciu flag oraz kopie materiałów źródłowych już otrzymałem paręset stron uzupełnień i poprawek do wydania z 1990 r. i mam obiecaną nowe wydanie albumu, które planowane jest na marzec 2000 roku. W albumie będą rysunki herbów państw i terytoriów, weksylia używane na lądzie i na morzu (w tym weksylia funkcyjne i rangowe) oraz znaki lotnicze. Wszystko wskazuje na to, że album ten będzie najlepszy od czasu wydania w grudniu 1939 niemieckiego „Flaggenbuch” (pod redakcją O. Neubeckera).

Uświetnieniem kongresu było przyjęcie w rezydencji gubernatora Kolumbii Brytyjskiej. Na pamiątkę wykonano wspólne z gubernatorem zdjęcie delegatów i osób towarzyszących.

W czasie uroczystego obiadu zamykającego kongres Główny Herold Kanady, Robert Watt omówił trwający wiele miesięcy proces projektowania flagi dla Nunavut - eskimoskiego terytorium Kanady.

W czasie tego samego obiadu odbyły się również ceremonie wręczenia różnych nagród. Laureatem VEXILLONA - prestiżowej nagrody ufundowanej przez Flag Society of Australia - został Don Healy, główny autor wydanej dwa lata temu książki o flagach plemion indiańskich zamieszkujących USA.

Nagrodę North American Vexillological Association za całokształt działalności otrzy-

mał czołowy weksylolog z USA Whitney Smith.

Dwaj wielcy weksylolodzy - Niemiec Ottfried Neubecker (1908-1992) i Anglik William Crampton (1936-1997) zostali przez FIAV pośmiertnie uhonorowani tytułem Laureata Federacji. W imieniu żony dr Neubeckera pamiątkową plakietkę odebrał Dieter Linder. Plakietkę upamiętniającą wkład W. Cramptona do nauki o flagach i zasadach ich projektowania odebrała jego córka.

Na kilku zebraniach walnego zgromadzenia FIAV przyjęto szereg poprawek do statutu, zatwierdzono flagi używane od niedawna przez Prezesa oraz dwóch Sekretarzy FIAV, ustalono miejsca kolejnych kongresów, przyjęto do Federacji trzech nowych członków i dokonano wyboru władz.

Do statutu wprowadzono oficjalne przekłady nazwy Federacji na jej języki oficjalne: angielski - International Federation of Vexillological Associations, niemiecki - Föderation Vexillologischer Gesellschaften i hiszpański - Federación Internacional de Asociaciones Vexilológicas.

Postanowiono, że następny kongres odbędzie się w 2001 r. w York (pn Anglia), kongres w 2003 r. w Sztokholmie, a w 2005 r. na Malcie.

Nowe stowarzyszenia weksylologiczne przyjęte do FIAV to: Societatea Română de Vexilologie z siedzibą w Bukareszcie, Great Waters Association of Vexillology a siedzibą Cincinnati w stanie Ohio (USA) i New England Vexillological Association z siedzibą w York w stanie Maine (USA). Po przyjęciu tych organizacji pełne członkostwo w FIAV ma obecnie 40 stowarzyszeń i instytucji z 27 państw, w tym dwa z Polski (Polskie Towarzystwo Weksylologiczne i Flag Design Center). Dwie dalsze instytucje mają status organizacji stowarzyszonych z FIAV (w tym Centrum Flagi Ziemi z siedzibą w Warszawie).

W wyniku wyborów Prezesem FIAV został ponownie Michel Lupant (Belgia) a Sekretarzem Generalnym Charles Spain (USA). Dotychczasowy Sekretarz Generalny FIAV do spraw Kongresów Bruce Berry (RPA) nie kandydował. Na jego miejsce wybrano Grahama Bartrama (Wielka Brytania).

Alfred Znamierowski

FLAGI W SEWILII

Niejednokrotnie się już zdarzało, że w zestawie flag państwowych, używanych w czasie międzynarodowych imprez sportowych jakaś flaga nie była w pełni zgodna z jej ustawowym wzorem. Jednakże to co zdarzyło się w Sewilii bije wszelkie rekordy. Otóż w czasie ceremonii otwarcia mistrzostw świata w lekkiej atletyce, w dniu 20 sierpnia 1999 r. niesiono kilka flag nieaktualnych, o odwróconym lub zdeformowanym wzorze czy też w niewłaściwych barwach. Oto one:

KOMORY - flaga historyczna (półksiężyc z poziomym rzędem czterech gwiazd), używana w latach 1992-1996.

MONGOLIA - flaga z żółtą gwiazdą nad *Sojombo* czyli używana w czasach władzy komunistycznej (1940-1992).

OMAN - flaga historyczna, używana w latach 1970-1995. Obecna różni się od niej tym, że ma pasy równej szerokości i nieco inny rysunek emblematu państwowego.

SRI LANKA - flaga historyczna, używana w latach 1972-1978. Od obecnej różniła się kształtem liści *Bo* w narożnikach.

GHANA - flaga ze zbyt małą gwiazdą. Wysokość gwiazdy powinna równać się szerokości pasa flagi.

MAROKO - flaga miała żółtą gwiazdę (zamiast zielonej).

NAURU - gwiazda symbolizująca wyspę została przesunięta niemal do połowy długości flagi.

KATAR - amarantowa barwa flagi dobrze kontrastowała z ciemnokasztanowymi (właściwa barwa flagi) dresami zawodników.

TURKMENISTAN - tu wykazano wyjątkową inwencję. Za wzór wzięto flagę już nieaktualną (używaną od 1992 do 1997 r.) lecz na fladze umieszczono tylko cztery spośród pięciu wzorów dywanów.

GRENADA i SOMALIA - flagi były prawidłowe, lecz umocowane na drzewcach tak, że w obu przypadkach wzór flag był odwrócony. Dziwi to tym bardziej, że nawet laik powinien wiedzieć jaka jest właściwa pozycja gwiazd, występujących na obu flagach.

HISZPANIA PALESTYNĄ ?

Niestety nie tylko organizatorzy igrzysk nie dopełniają swych obowiązków. Podobnie beztrząsco podeszła redaktor książki „The World Encyclopedia of Flags” do sprawdzenia czy uwzględniono wszystkie moje uwagi dotyczące stu kilkudziesięciu błędów w przedstawieniu materiału ilustracyjnego i w tekście, jakie przesałem po dokładnym przejrzaniu barwnym wydruków próbnych. Efektem tego jest ponad dwadzieścia błędów, z których większość to literówki lub brak kilku uzupełnień w indeksie.

Są jednak również błędy bardzo poważne i „kłujące w oczy” gdyż dotyczą ilustracji. Moim obowiązkiem wobec potencjalnych czytelników w Polsce jest ich wyszczególnienie:

str. 57 - flaga prezydenta François Mitteranda - emblemat powinien być ciemnożółty a nie niebieski.

str. 103 - bandera cywilna Malty - pokazano środek flagi, wokół którego powinno być białe obramowanie.

str. 148 - w miejsce flagi Południowej Holandii zamieszczono królewską chorągiew Szkocji.

str. 158 - na fladze Gagauzji brakuje trzech białych gwiazd.

str. 165 - w miejsce flagi Palestyny wstawiono banderę cywilną Hiszpanii.

str. 176 - zamiast flagi państwowej Tajwanu pokazano proporzec dziobowy marynarki wojennej tego państwa.

str. 228 - opuszczono granatową obwódkę flagi Wspólnoty Państw Języka Portugalskiego.

str. 232 - flaga marokańskiej prowincji Ouarzazate była na właściwym miejscu na barwnych wydrukach. Potem, z niezrozumiałych względów, grafik komputerowy włożył na to miejsce flagę belgijskiej Wschodniej Flandrii, w dodatku ucinając jej górny brzeg. Muszę dodać, że w kwietniu 1999 r. wizerunek lwa na fladze Wschodniej Flandrii został zmieniony. Było już jednak za późno, aby nowy rysunek uwzględnić w książce.

Alfred Znamierowski

NOWOŚCI WYDAWNICZE

- Alfred Znamierowski, **The World Encyclopedia of Flags**, Anness Publishing Ltd., 1999. 256 stron, ok. 1500 ilustracji.
W książce m.in. początki i ewolucja weksyliów, terminologia, materiały i techniki, chorągwie władców i wojska, bandery i flagi używane na morzu, systematyka rodzin flagowych, obecne flagi wszystkich państw i terytoriów, flagi regionów, prowincji, miast, ludów i idei, firmowe i jachtowe.
- Erwin Gunther, **Politische Symbolik in der DDR**, 1989/90.
- **Flagmaster** (biuletyn wydawany przez brytyjski Flag Institute) nr 93 (Spring) i 94 (Summer) 1999.
Od numeru 92 pismo ma regularnie 4 strony barwne. Przedstawione są bandery i flagi używane w marynarce wojennej Jugosławii, Azerbejdżanu, Mandżukuo i Sri Lanki oraz nowe bandery Falklandów i Jersey. Inne artykuły dotyczą flag regionów Etiopii, różnych flag fińskich oraz projektów nowej flagi Australii.
- **Vexilologie** (biuletyn wydawany przez czeski Vexilologický Klub), nr 113, 1999.
Niemał cały numer poświęcony jest historii flagi państwowej Afganistanu.
- **NAVA News** rok 32, nr 4 (lipiec, sierpień) 1999.
W numerze m.in. relacje i zdjęcia (barwne) z XVIII Międzynarodowego Kongresu Weksylologicznego oraz fotoreportaż z zaślubin dwojga założycieli Węgierskiego Instytutu Badań Weksylologicznych.
- Wojciech Strzyżewski, **Treści symboliczne herbów miejskich na Śląsku, Ziemi Lubuskiej i Pomorzu Zachodnim do końca XVIII wieku**, WSP-TK, 1999.
Szeroka analiza symboliki herbów miejskich oparta na gruntownej znajomości materiałów źródłowych.
- **Herby miast polskich w okresie zaborów** (Materiały z sesji naukowej Włocławek 5-6 grudnia 1996r.), Oficyna Wydawnicza Włocławskiego Towarzystwa Naukowego, 1999.

Andrzej Beblowski

FLAGI W INTERNECIE

Podajemy kilka adresów, pod którymi można w Internecie znaleźć informacje o przeróżnych flagach. Nie bierzemy jednak żadnej odpowiedzialności za wiarygodność autorów tych stron.

Listy stron flagowych prezentowane są pod adresami:

<http://www.flags.av.org>.

<http://fotw.digibel.be/flags/>.

<http://www.cvberflaa.net>.

A oto adresy niektórych stron:

FLAGS 2000

<http://www.flags2000.com/>

Philatelic Vexillological Society

<http://www.stampshop.net/flags.html>

Flagi terytoriów francuskich

<http://pro.wanadoo.fr/pierre.gay/>.

Jednocześnie odradzamy użycie flag z katalogu COREL, gdyż większość z nich ma